

VROM-Inspectie nodigt Stichting Veteranenziekte uit

Nog nooit eerder gebeurd, maar half februari had de stichting (Natasja Gundelach en Fred Bertrand) op uitnodiging van de VROM-Inspectie een prettige kennismaking met de projectleider en met de coördinator Interventiestrategie Legionella. De VROM-Inspectie ressorteert thans onder het Ministerie van Infrastructuur en Milieu. De Inspectie is sinds vorig najaar een nieuwe PR campagne gestart voor prioritair instellingen onder het motto 'Legionella, uw zorg?!' In de nieuwe campagne gaat beter en vaker gecontroleerd worden en gaan instellingen die zich niet aan de regelgeving houden, of willen houden, aan de 'schandpaal worden

genageld'. Zo worden, in navolging van de ziekenhuizen, dit najaar de zorginstellingen intensief gecontroleerd. Als Stichting konden we de, in onze ogen, hiaten in de wetgeving nog eens aangeven. Naar ons idee waait er thans een frisse wind waarin, meer dan voorheen, de instellingen nadrukkelijk worden gewezen op hun wettelijke zorgplicht en verantwoordelijkheid. Het informatieblad 'Legionella, uw zorg?!' van de VROM-Inspectie hebben we in ruime mate op voorraad. Een berichtje naar ons secretariaat en u krijgt het toegestuurd. We zullen dit najaar wederom om de tafel zitten om het huidige beleid te evalueren. ■

Afscheid

Per 1 januari 2011 ben ik gestopt met mijn bestuurswerk voor de Stichting Veteranenziekte. Na in september 2003 begonnen te zijn als lid van de Klankbordgroep, werd ik in 2004 gevraagd om in het Bestuur plaats te willen nemen. Ik begon als 2de secretaris en vicevoorzitter en bij het vertrek

van Nico Hoffer en Bea Veldhuisen heb ik de functies secretaris en penningmeester op me genomen.

Ik kijk terug op mooie en vooral leerzame jaren. Het contact met Klankbordgroepleden, met lotgenoten op de lotgenotendagen, maar ook de vele telefoontjes zijn voor mij een dierbare herinnering. En ook niet te vergeten de voorbereidingen voor het herdenkingsjaar 2009. Het jaar waarin de Stichting Veteranenziekte 10 jaar bestond. De verhalen en interviews verzamelen

en de eindredactie voor het boek "Legionella...een ramp!". Maar ook de voorbereidingen en de samenwerking met allen die het mogelijk maakten dat wij een onvergetelijk medisch-technisch congres konden organiseren en de documentaire "Legionella... Leeft!" uitbrengen.

Kortom boeiende jaren, waarop ik met plezier terugkijk. Voorlopig blijf ik het huidige Bestuur ondersteunen met secretariaatswerkzaamheden, de Nieuwsbrief en de ontwikkelingen betreffende de Website. Langs deze weg roep ik dan ook meteen op om uw ideeën hierover te mailen naar info@stichtingveteranenziekte.nl. Per post versturen mag natuurlijk ook. Stuur u het dan naar Postbus 360, 3850 AJ in Ermelo.

Rest mij om Fred, Natasja en Leo heel veel bestuurswijsheid toe te wensen voor de komende jaren!

Gerda Käss

Een nieuwe penningmeester

Mijn naam is Leo Bronsgeest en ik ben per 1 januari 2011 bestuurslid en de nieuwe penningmeester voor de Stichting Veteranenziekte. Ik ben 62 jaar, getrouwd en heb drie kinderen en twee kleinkinderen.

Ik heb een juridisch-administratieve opleiding en in het dagelijks leven werk ik vanuit huis als zzp'er in mijn administratiekantoor. Mijn werkzaamheden zijn naast het verzorgen van de financiële administraties ook het geven van juridisch-, subsidie- en belastingadvies.

Ik ben een aantal jaren geleden in aanraking gekomen met de Stichting Veteranenziekte en was vanaf dat moment zeer geïnteresseerd in de werkzaamheden van de Stichting. Ik heb mee mogen en kunnen kijken naar alle activiteiten welke de afgelopen jaren hebben plaatsgevonden.

Al met al voor mij voldoende redenen om desgevraagd toe te treden tot het bestuur en de komende jaren de functie van penningmeester te vervullen.

Leo Bronsgeest

Afscheid van actieve loopbaan prof. dr. P. Speelman

Interview door Fred Bertrand

Half februari interviewde ik de heer Speelman telefonisch vanwege zijn aangekondigde afscheid van zijn functie bij het AMC. Speelman was de laatste 25 jaar hoofd infectieziekten van het AMC en dat was de reden dat de Stichting

Veteranenziekte in 1999 in contact met hem kwam. Om te beginnen stelde ik hem de vraag hoe het met hem ging en of hij er een beetje zin in had om te stoppen. Dat bleek direct de meest gestelde vraag; Speelman had het richting 18 maart (hij was aan het aftellen) nogal druk: veel interviews, opruimen kantoor en bureau, kortom, het afscheid was al in volle gang. Speelman zag er niet tegenop om te stoppen en zoals hij zei: "Het is op een gegeven moment ook niet meer vol te houden zestig uur in de week...ik zou zeggen, 't is mooi geweest, het is prima zo!" Een van zijn grote hobby's, reizen, staat erg hoog op zijn lijstje. De familie Speelman heeft altijd veel gereisd; zijn partner werkt al jaren bij de KLM.

Speelman begon zijn opleiding in Rotterdam bij de nieuwe Medische Faculteit en vervolgde zijn opleiding twee jaar in het Rotterdamse Havenziekenhuis; daar werden veel patiënten met tropische ziekten binnengebracht, zoals zeevaarders, en werd de interesse voor infectieziekten gekweekt. Daarna maakte hij zijn opleiding in het Amsterdamse Binnengasthuis af en ging vervolgens werken bij het Tropeninstituut op de polikliniek Tropische Ziekten. Daarna vervolgde hij zijn carrière in de tropen en vertrok, voor een Amerikaans Research Instituut, met zijn gezin naar Bangladesh alwaar zijn derde en jongste dochter werd geboren. De Amerikanen waren zeer geïnteresseerd in de bestrijding van

infectieziekten; zij hadden vele soldaten in die regio aan infectieziekten verloren. Na nog enkele jaren in Seattle te hebben gewerkt vertrok hij in 1986 naar het AMC in Amsterdam om een afdeling Infectieziekten op te zetten. In 1993 werd hij hoofd van de afdeling en ook lid van het "Outbreak Management Team" van het Centrum voor Infectiebestrijding van het RIVM. Uit dien hoofde raakte hij betrokken bij de legionella-uitbraak in Bovenkarspel. Speelman is er overigens van overtuigd dat de uitbraak in Bovenkarspel te voorkomen was geweest als de desbetreffende bubbelbadhouders zich aan de geldende regelgeving hadden gehouden; in Speelman's optiek was de opstelling van de baden 'een experimentele opstelling'.

Op mijn voorstel nog eens te komen spreken op een lotgenotendag zei hij: 'ik heb niet zoveel nieuws te brengen, het is belangrijker andere sprekers te inviteren'. Terloops noemde hij een aantal eminente sprekers, waaronder de onderzoekers van het BEL-project. Speelman: "En natuurlijk moet er een onderzoek komen naar de langetermijnevolgen van met legionella besmette personen, want het is heel duidelijk dat de mensen die geënuquëteerd zijn na anderhalf jaar het veel slechter doen op termijn dan anderen met vergelijkbare longontstekingen: . Behalve legionella, aids en lyme werden de laatste jaren van Speelman in het AMC vooral beheerst door de Q-koorts. Speelman ging uitvoerig in op de overeenkomsten tussen de veteranenziekte en de Q-koorts. In de evaluatiecommissie, die door twee ministeries was ingesteld, speelde hij ook een duidelijke rol. Op mijn vraag of hij nog aanbevelingen had voor onze stichting was hij duidelijk: het is fantastisch wat jullie de afgelopen jaren hebben bereikt; 'zelfs op de sites van VWS en VROM kan je doorklikken naar jullie stichting en dat is toch uniek!'

Prof. dr. P. Speelman zal altijd zeer geïnteresseerd blijven in het reilen en zielen van onze stichting; hij is en blijft niet voor niets lid van onze Adviesraad. We wensen hem een welverdiend pensioen. ■

Sponsors 2010

Ook in 2010 hebben bedrijven ons opnieuw gesteund met een financiële bijdrage of anderszins.

Wij zijn reusachtig blij met deze steun en willen daarom ook de bedrijven noemen die het ons mogelijk (blijven) maken om nieuwe dingen te kunnen ontwikkelen ten behoeve van onze lotgenoten.

Vanaf deze plaats willen wij onderstaande bedrijven bedanken voor hun steun!

Copper Benelux

TWMS Total Water Management Service B.V.

Aqua Assistance B.V.

AquaServa B.V.

Hydroscope B.V.

Legyon B.V.

Vredenburg Installatietechniek

Omegam Water B.V.

Aquador B.V.

L2ON Watertechnisch Ontwerp en Adviesburo B.V.

Holland WaterTechnology

19 Diploma's uitgereikt tijdens minisymposium in Woerden

Op een goed bezocht minisymposium 'Op weg naar een sluitende Legionellapreventie' werden op 2 februari jl. de eerste diploma's uitgereikt aan 19 geslaagden; 18 mannen en 1 vrouw. Zij hadden met goed gevolg de vier cursussen Beheer en onderhoud van leidingwaterinstallatie, Legionellapreventie in leidingwaterinstallatie, Alternatieve technieken Legionellapreventie en Reiniging en desinfectie van leidingwaterinstallatie doorlopen. En dat resulteerde in het diploma Deskundige veilige leidingwaterinstallaties.

Deze opleidingen werden op initiatief van de Uneto-VNI uitgevoerd door docenten van de Stichting Wateropleidingen in Woerden. Eens te meer bleek dat we als slachtoffers van legionella-besmettingen niet moeten rekenen op de politiek. In een wat warrig betoog vroeg Tweede Kamerlid Paulus Jansen (SP) zich onder meer af of investeringen in preventie wel van nut

zouden zijn. Ook vroeg hij zich daar publiekelijk af 'of Bovenkarspel wel een ramp is geweest'. Na afloop van het symposium had ik hem daarover willen tackelen; de heer Jansen verdween echter na zijn eigen toespraak naar Den Haag. Dat zal ongetwijfeld belangrijker zijn geweest. Neen, dan kunnen we ons lot beter in handen leggen van de markt, onder aanvoering van Uneto-VNI. In gloedvolle betogen gingen Marcel Engels en Will Scheffer voorop in de strijd van het voorkomen van legionella-besmettingen in Nederland. Binnen vijf jaar zou dat toch echt uit den bozen moeten zijn. Dus met zijn allen maar gokken op de markt; over vijf jaar is de Uneto-VNI er ongetwijfeld nog en van politici weet je het maar nooit!

Alle geslaagden kregen vervolgens ons boek 'Legionella...een ramp!' en onze dvd 'Legionella...leeft!' Verscheidene geslaagden zouden zich willen aanmelden bij onze Stichting. ■

foto's: Eveline Jansen

Gastcollege Hogeschool Utrecht te Amersfoort

In december 2010 kreeg het Bestuur Stichting Veteranenziekte een uitnodiging met het verzoek om een gastcollege te verzorgen voor studenten opleiding Management in de Zorg, Leefstijl Arbeid en Gezondheid.

Het verzoek kwam van de studieleider de heer Joost van Hoof. Hij houdt zich bezig met verzorgen van onderwijs op het snijvlak van technologie en zorg op het thema Legionella. Het is de bedoeling dat studenten zich tijdens deze opdracht bezig houden met het schrijven van twee plannen: een beheersplan voor Legionella in een wellness centrum en een voorlichtingsplan om bezoekers te kunnen informeren. Om tijdens de praktijkopdracht ook een stem aan slachtoffers van een Legionellabesmetting te geven werd ons gevraagd een gastcollege te verzorgen. Wij hebben gehoor gegeven aan dit verzoek en op woensdag 16 februari

2011 zijn Fred Bertrand en Gerda Käss naar Amersfoort gegaan om dit college te verzorgen. We troffen een groep enthousiaste studenten waarvan een aantal binnen de studierichting heeft gekozen voor het Domein Techniek en Zorg. Na een introductie door Joost van Hoof, startte Fred het college met een inleiding over het ontstaan van de Stichting Veteranenziekte. Hierna lieten we de DVD "Legionella...Leeft!" zien. Na een korte pauze hield Gerda een inleiding over een Legionellabesmetting als ervaringsdeskundige. Tot slot was er gelegenheid voor het stellen van vragen.

Kortom een enthousiaste groep studenten die serieus bezig zijn met het onderwerp Legionella. De studenten adviseren Hogeschool Utrecht om het onderwerp Legionella in het curriculum van de opleidingsrichting tot vast onderdeel te programmeren. ■

Column

FRED BERTRAND

Het wordt weer voorjaar...

Dus komen er ineens weer aanvragen voor onze boeken en dvd's. Het zal ook niet lang meer duren of de eerste meldingen van besmettingen zullen er weer zijn; zo gaat dat elk jaar. We trekken er weer massaal op uit, want laten we eerlijk zijn, velen van ons hebben én de tijd én de centen om wat van de wereld of van Nederland te zien. Niet zo lang geleden deed ik dat zelf ook; dit keer was Terschelling de gelukkige en dan blijkt toch maar weer dat je verdomd goed moet uitkijken met het koude water. Ondanks de voorjaarsvakantie was het appartementencomplex lang niet volgeboekt. In het appartement waarin we vertoefden was het water, terwijl het buiten vroom, steeds lauw. En de oorzaak? Het gehele appartement was voorzien van vloerverwarming en geen gescheiden kanalen voor koud water. Logisch dus! Toch maar even gemeld bij de organisatie, maar ook maar even bij de VROM-Inspectie. En de kraan...steeds maar een tijdje doorspoelen!

Toch is er ook, op het eerste gezicht, nog wel wat positiefs te melden. In sanitairzaken worden demonstraties met whirlpools met veel meer aandacht dan vroeger uitgevoerd. Ondanks alle publiciteit van de afgelopen twaalf jaar werd er bij 1 van de 53 bedrijven die demonstraties gaven met vernevelende apparatuur zoals douches en bubbelbaden een zodanig risicovolle situatie geconstateerd dat de apparatuur onmiddellijk moest worden uitgeschakeld. Wat mij verder negatief opviel was dat 10% van de sanitairzaken niet op de hoogte was hoe het gevaar op legionella-besmettingen beheerst kan worden. En werden er in 3 gevallen ook nog baden gevuld met water uit de brandslang. De controleurs van de nieuwe Voedsel en Waren Autoriteit (nVWA) hebben in veel gevallen gewezen op maatregelen die moesten worden genomen: geen demonstraties meer, koud water gebruiken of desinfectie toepassen.

Terwijl de installatiebranche dus zijn uiterste best doet om legionella-besmettingen in de toekomst te voorkomen, lijkt bij de sanitairwinkels nog een wereld te winnen. Want waarom is het nodig dat bij bouwmarkten, sanitairdumps en andere cowboys allerlei demonstraties worden gegeven? Lopen daar ook Deskundige Verkopers Sanitairartikelen rond? Misschien bestaat de opleiding wel maar rommelen we maar een beetje aan. Ontdekt u misstanden? Meldt het me en ze krijgen een zeer nette brief van me!

Fred Bertrand - voorzitter Stichting Veteranenziekte

Sinds 1 januari 2010 is er een speciale lotgenotentelefoon 0800-LEGIONELLA (0800-5344663)

Kijk voor meer informatie op onze website:
www.stichtingveteranenziekte.nl

contactadres:
info@stichtingveteranenziekte.nl

Agenda

28 januari 2011	Bestuursvergadering
02 april 2011	vergadering Klankbordgroep met Bestuur
16 april 2011	Lotgenotenbijeenkomst in Het Aluminium Centrum in Houten
19 mei 2011	Bestuursvergadering
30 juli 2011	Bestuursvergadering
16 september 2011	vergadering Klankbordgroep met Bestuur
01 oktober 2011	Lotgenotenbijeenkomst
26 november 2011	Bestuursvergadering

Rond de 21ste van de maanden maart, juni, september en december ontvangt u de nieuwsbrief thuis; deze wordt ook op de website geplaatst.

Lotgenotendag

Onze 27e lotgenotendag wordt gehouden op zaterdag 16 april 2011 in Het Aluminium Centrum, Voorveste 2 in Houten. Het belooft weer een interessante dag te worden.

Het Aluminium Centrum in Houten ligt in het midden van Nederland aan de A27 en is uitstekend te bereiken met zowel de auto als het openbaar vervoer en er zijn ruime parkeermogelijkheden. Voor deze lotgenotendag zijn als sprekers uitgenodigd de heer René Jonkers, longarts in het AMC en iemand van het BEL-project. Zij verzorgen een inleiding en uiteraard zullen uw vragen worden beantwoord.

Na de gebruikelijke lunch is er voldoende tijd voor lotgenotencontact en/of het maken van een wandeling in het nabij gelegen Imkerspark. Voor we de dag rond 16.00 uur afsluiten is er voor iedereen nog een drankje en een hapje.

Inschrijven voor de lotgenotendag kan via de website.

Het inschrijfformulier dient uiterlijk 28 maart a.s. teruggestuurd te zijn. U kunt u ook aanmelden via het inschrijfformulier ingesloten bij de uitnodigingsbrief die u per post krijgt of al heeft gekregen. Ook dit formulier moet uiterlijk 28 maart a.s. bij het secretariaat zijn.

Graag zien wij u weer op deze lotgenotendag!

Colofon

Deze Nieuwsbrief is een editie van Stichting Veteranenziekte.
Opricht in 1999 naar aanleiding van de Legionella-uitbraak op de Westfriese Flora. Doelstelling: Stimuleren lotgenotencontact, belangenbehartiging slachtoffers, bevorderen preventieve maatregelen.

Donateurschap:	€ 26,50 per jaar (acceptgiro) € 25,- per jaar (automatische incasso)
Oplage:	750 exemplaren
Doelgroep:	Donateurs, externen, artsen, GGD en media
Verschijning:	Vier maal per jaar
Verspreiding:	Gratis
Lay-out:	ORANJEBRUIJN grafisch ontwerp, Den Haag
Druk:	Drukkerij BorBo, Bovenkarspel